

catalunya 1931

Compromís de Casp 1412; Felip IV; comte d'Olivars; Felip V; tota la raça borbònica i especialment el caragirat, Alfons XIII; 1923, Primo de Rivera: heu's aci els homes i els fets més nefastes per Catalunya. Ve després 1907 i 1918, tot falla i Cambó ens fa el salt. Segueixen les tres dictadures i la infausta Catalunya resta oprimida i vexada... Però, finalment, arriba el jorn de glòria: 1931. Aquest any serà, probablement, la data de la victòria, la data de la Llibertat de Catalunya.

Els esdeveniments més funestos que ens conta la història de les terres hispàniques han caigut damunt de Catalunya. La tàctica de política assimilista de Castella va fer que Portugal cerqués una solució extrapeninsular al seu problema: la separació. I Catalunya també va seguir aquest camí, però no pogué aconseguir-lo.

Quan pel compromís de Casp, Catalunya s'uní a Castella tenia una personalitat pròpia molt més destacada que la de Portugal. La seva llengua era més acabada i d'una producció literària més rica que la portuguesa. En aquells moments, la seva història era, també, més gloriosa. I el patrimoni que aportà a la seva unió era també més gran. Doncs bé; què hauria estat de Catalunya si no s'hagués unit amb Castella? Fixem-nos amb l'exemple de Portugal: que hauria estat de Portugal si no s'hagués separat d'Espanya? Indiscutiblement, avui, els portuguesos no tindrien per oficial la seva llengua, el seu dret restaria abandonat, no tindrien escoles ni universitats pròpies, com tampoc tindrien exèrcit, ni organisme central que vetllés per la seva unitat esperitual.

El separatisme no depèn dels catalans, sinó d'Espanya. A Catalunya no existiria el separatisme si Castella no hagués tingut aquella dèria d'absorció i no hagués fet el sord a les nostres justificades reclamacions. Sempre que aquella catalanofòbia s'ha fet més intensa, sempre que aquell esperit assimilista i

de domini s'ha accentuat, els catalans hem perdut tota esperança a la solució del nostre plet, i, aleshores, la passió i la desesperança han creat l'esperit separatista. I repetim, no depèn de nosaltres, sinó d'ells.

Catalans! Ja ha arribat el moment de màxim interès per a nosaltres, ja ha arribat l'hora de reivindicar les nostres llibertats i tot allò que era nostre. Les peticions que fem no tenen res de xovinista. Catalunya solament demanar dues coses: Declaració oficial de la llengua i drets catalans a Catalunya, i organisme central juridico-polític que vetlli pels nostres drets, interessos i la nostra personalitat nacional. Cal que la nostra llengua no sols sigui introduïda a les escoles, sinó també a les universitats, a la justícia, al notariat. Cal que el nostre dret evolucioni com fan tots els drets del món i segons les exigències i concepcions jurídiques del temps. Cal que hi hagi a Catalunya un govern que tingui cura per les coses de casa nostra. Cal, finalment, que sigui reconeguda la realitat etnico-històrica de Catalunya. Això és tot. No pretenem la separació de l'Estat espanyol, per tal com les nostres peticions poden perfectament satisfer-se en una República federal. Es més, no ens interessa, tampoc, crear fronteres noves, ja que anulàriem totes les que hi ha existents. No solament som catalans de Catalunya, sinó també catalans del món.

Doncs bé, segons el pacte de San Sebastià, Catalunya ha de fer un estatut el qual serà presentat a les Corts... d'aquí per avall no sabem el que passarà. Però de moment, cal dignificar més i més la nostra personalitat nacional per obtenir, de la manera més democràtica, les nostres justificades peticions i esperar amb inefable inqüietut i amb goig gegantí el dia més gran i més sublim de la nostra història per poguer engegar, perpetuament, les campanes al vol.

LLUÍS XIFRA I RIERA

---

us recordem

És amb goig extraordinari, que constatem com tot el nostre poble, fa patent la seva voluntat imbatuda i imbatible, per a que sigui reconeguda la seva personalitat nacional.

Tots els sectors liberals i democràtics de la nostra terra, s'esforcen per a demostrar en llur programa, que aquesta mateixa personalitat és la raó de la seva existència.

El problema català, diuen tots els homes demòcrates és un de tants problemes de la llibertat. Acceptat aquest principi, bé podem concloure que tot home serà més republicà i més amic de la llibertat si fent gala de la seva ideologia, lluita perquè sigui solucionat un plet de llibertat humana.

Els que se'n desenten per no donar-hi importància, ens fan creure que de la llibertat, només n'aprofiten el nom per a magnetitzar la gent de bona fe que els segueixen amb els ulls clucs i fer-los servir per a les seves conveniències particulars,

amagades amb bones paraules. I les intencions i els fets, no responen a les conviccions del poble, perquè cap fill de Catalunya, no renegarà mai de dir-se català, perquè seria fletomar de la seva pròpia mare i aquest insult diu tot el que pot esperar-se d'una baixesa semblant.

Nosaltres per a orientar l'opinió del poble de Girona i demostrar-li que el Casal que aplega i representa el sector republicà de la nostra ciutat, no queda enrera, sinó que supera en molts ordres els programes generals de molts dels sectors que volen usdefruitar els conceptes de catalanitat, república i democràcia, publicarem en el primer número d'aquest mateix periòdic, el pacte que fou ratificat pel Partit Republicà Federal Nacionalista de les comarques gironines, l'any 1923, dintre de quina disciplina hi està inclòs el Partit Republicà de Girona, adherit al pacte amb la signatura del President del Centre d'Unió Republicana, en Llorenç Busquets, i amb la del diputat